

Martin í Lágni 95 ár

Í dag, 13. mars, fyllir Martin Joensen, ættaður av Viðareiði, 95 ár. Bert einans barnfóddur viðoyingur er eldri enn Martin, og er hesin Jóan Jakku Joensen, skómakariin, í Havn, sum fylti 96 tann 16. nov. 1989.

Martin er sonur Heina Joensen, lærara, ættaður úr Funningsfirði og Onnu Malenu Olsen á Torlagsbrúgv í Funningi, hon var dóttir Ole Jacob Poulsen og Onnu Sofiu f. Andreasen, bæði úr Funningi. Abbin og omman í faðirættini vóru ávíkavist Joen Joensen og Anna Joensen, ið var bóndadóttir úr Elduvík.

Foreldur Martins komu til Viðareiðis at búgva. Faðir hansara tók við sum lærari á Viðareiði 1. mars 1879. Tá hevði eingin skúli verið á plássinum í 30 ár, og í juni 1881 giftust tey og búsettust Eysturi í Horni. Tey keyptu og umbygdu húsini hjá Magnusi Justesen, úr Geilini við Garð. Hann flutti fyrst inn á Toftir og síðani Norður á Oyrina at búgva.

Heini helt so skúla á loftinum í hesum húsum, sum hann hevði bygt uppi. Á 1885 fluttu Heini og Anna Malena oman í nýggja skúlan Niðri á Bakka, og her búðu tey, tá Martin sá dagsins ljós, 13. mars 1895. Og á Bakkanum stettaði hann og sleit sínar fyrstu barnaskógv-ar.

13 ára gamal kemur Martin til Garðs at búgva, tá foreldur hansara keypa húsini í Lágni, nakað eftir at Lotta og Petur Jens Jacobsen, sum høvdu bygt húsini, vóru deyð, hon av sjúku og hann umkomst, tá teir 4 ár seinni skutu bát í Eiðisvík, sum holvdist.

Frá hesi tíð er hann kendur sum Martin í Lágni.

Tað vóru hesa tíðina 17 hús uppi við Garð og væl av ungdomi, so livligt var á Gardinum. Øll húsini vóru bygd á heimrustum, og nærbylt var, so tað segði seg sjálvt, at øll hesi fólk komu at umgangast hvønnannan.

Veðurgott er Við Garð. Tað sigst, at komst tú í mótvindi niðaneftir til Garðs, tá drap so knappliga uppi, tá tú nærkaðist Løgum, at tú mest sum knappliga hevði hug at fara fram eftir rommum, tá tú komst í livdina.

Ungdomurin á Viðareiði fylktist eins og í øðrum bygðum, og oftast var Martin ein av undangongumonnunum. Teir stovnaðu *Fjallbrúður*, hildu fundir, hugnaletur, og teir yrktu, sum um tað var at egna eina linu. Og Martins partur lá ikki eftir. Bert spell, at

so nógv tilfar er farið fyrri skeytið. Ein hin besti rimsmiður í hesi öld, Karl í Eiðisvík, yrkti dagliga um fólk og ymisk viðurskifti, og at kalla einki av hansara skaldskapi er heldur til fals í dag.

Martin var næst-yngstur av 7 systkjum, bert systirin Marianna var yngri. Hini vóru eftir elstini Alexander Enniberg, Olaf á Viðareiði, Julia giftist við Havnar Jørgin, Vági, Victorinus bygdi fyrst í Horni, so til Klaksvíkar, og Sofia í Bókahandlinum. Marianna búði hjá henni.

Húsið í Lágni var ikki ognarhús, men tey høvdu trøðna í Horni. Var fiskiveður og tað bragdaði, so høvdu øll á Viðareiði altíð degurðamat, men hertilig landnyrðings uppiløgur kundu gera, at hvørki var klúgvandi av helluni ella úr Eiðisvík, og tá kundi tit endans verða litið at koyra í pottin,

vóru tað heldur ikki trádulogindi. Men teir spardu seg tá ikki at fara við stongini at nápa sær onkran havhest, um enn hann mátti slýsast í netið. Soleiðis kendi viðoyingurin hvønnadagin, og soleiðis kendi eisini Martin í Lágni hann. Torvið skuldi eisini røkjast, at ikki skuldi verða óskukalt. Hetta var sjálfvlgjan hjá einum hvørjum ungum manni. Og tá hann so var til skips, ja, so skuldi hetta arbeiði gerast millum túrarnar.

Martin hevði nógvar vinir á Viðareiði, men tveir teir hollastu mundu vera Appi hjá Jákup Mikal og Kristian á Brekkumørk.

27 ára gamal flutti Martin til Vágs, haðar systirnar Julia og Sofia tá búðu. Her giftist hann við Marin Cecilíu, dóttir Mikkjal á Høvda í Porkeri. Her stovnsti hann heilsolu, sum hann røkti og rak fyrmyndarlíga, til hann legði frá sær fyrri aldur. Kona hansara doyði í 1963, og í nökur ár helt Hedvig Sørensen av Húsum hús hjá honum.

Í Vági var Martin ein av grundstuðlunum í samkomuni *Bethel*.

Eisini har suðuri fekk Martin besta skoðsmál frá øllum.

Hevði eg bert minst øll lýsingarorðini, vágbingar góvu honum. Men nökur ljóðaðu soleiðis: Martin var álvarsamur, hann var frýntligur, hann var rættvisur, hugfarsligur, reiðiligur, ansin og sparin, gávumildur, gestabliður o.s.fr.

Fyri nökrum árum síðani flutti hann til Klaksvíkar, har hann hevur mong av sínum næstu. Hann býr á Vistarheim-

inum, og er uppi hvønn dag. Onkuntið fer hann ein biltur til heimbygðina, haðan hann hevur so mong góð minni.

Og tað er eisini Martin, sum yrkt hevur Viðareiðissangin.

Alla sína tíð hevur Martin havt viðkenslu við teimum minni mentu og teimum, sum livdu á

livsins skuggasiðu.

Hann sær als ikki út at hava nátt so hogan aldur. Men tey eru kortini har. Men Martin, nú árið fjølgast, og tygum verða 95, fara vit at ynskja tygum hjartaliga tillukku við degnum og Harrans ríku signing framyvir.

Vinir.

Viðareiði

(Ein hugmynd)

*Ei eg gloymi teg Viðareiði,
har sólín vakurt úr havi steig.
Hon gyllir røkur,
ja, tú ert vokur
um alla leið.*

*Morgunroðin og tokuslor
tey fevna glitrandi dagg á jorð.
Mjúkt lotið kennist,
nú dagur mennist,
og vokstur gror.*

*Malingsfjallið, tú stendur frítt,
og fuglaláturin ljóðar blítt.
Ein pyramida,
væl her vit sita
— alt summarskrýtt.*

*Inn í Dalar og inn í Vik
tað er so vakurt, ei finnist slík,
her Talvbord stendur
og ekkó sendir.
Hvor ert tú rík!*

*Villingsfjallið so høgt og vilt,
tú livir og ger veðrið milt.
Við Garð er friður,
vit setast niður.
Her er so stílt.*

*Frá Gardi, Follind á Heygagard
meg minnist, tá ið vit spældu har.
Ja, har var látur,
og mangur kátur,
so stuttligt var.*

*Eg minnist Grástein og Risaspor,
har var skemt og mangt stuttligt ord.
Vit um tey runnu,
hvønn annan funnu
við skúlabord.*

*Eg minnist heimbygð og fólkið við,
væl hava vardveitt góðan síð.
So høgt tit standa
— ei ræðast vanda,
men elska frið.*

*Eg ynski øllum bara gott
alt bæði á degi sum á nátt.
Má Harrans gleði
oss veita meg
á trúarslott.*

Martin Joensen, Vágur.

Gomul mynd við Garð á Viðareiði. Á myndini siggjast vestan fyrri gamla vegin Hoyggjehúsið og húsini í Innistovu. Eystan fyrri vegin Niðri í Húsi, omanfyrri húsini í Geilini, hoyggjehúsið í Geilini. Húsini Eysturi á Gili og hjallurin Uppi á Lagi. Oman fyrri tekjuna í Geilini sæst skjoldurin í Lágni og uppafur oman fyrri skjoldurin Fyri Oman Lið. Eisini sæst partur av húsunum hjá Dála, hjá Jens Klæminti (Jákup Mikal) o.a.